

De geest van samenwerking

– Radha Burnier

De komst van een nieuw tijdperk of een nieuwe beschaving zal niet afhangen van kalenderdata. De komst van zo'n nieuwe tijd of beschaving zal afhankelijk zijn van de vraag of mensen hun gedrag gaan veranderen en of ze gaan leren samen te werken. Het huidige tijdsgewricht is er een van confrontatie en conflicten, op wereldniveau tussen de naties en op kleinere schaal tussen individuen. In de nieuwe beschaving zullen de verhoudingen anders zijn, gebaseerd op de samenwerking waarover eminente leden van de Theosofische Vereniging vaak gesproken hebben.

Conflicten tussen mensen zijn erger dan in het dierenrijk. Er is een nieuw boek verschenen over doden, gebaseerd op gedetailleerd onderzoek naar de houding van mensen die vechten, in het bijzonder soldaten en politieagenten. Het beschrijft hoe soldaten zelfs de bloedige handeling van het bajonetteren 'geweldig bevredigend' kunnen vinden. Toen hij zich herinnerde hoe de lichamen van vijanden ontploften en hoe zij krijsten, vond een strijder het 'een van de gelukkigste momenten uit mijn leven'. Zulke gewelddadigheid en het genieten van de pijn van anderen worden in elk land gecultiveerd, en als heroïsch aangemerkt, en niet als beschamend. Het zich verlustigen over zulke gebeurtenissen is vooral een menselijke trek; het dier vecht gewoon en vergeet het dan.

In een reeks eenvoudige, mooie voordrachten die C. Jinarajadasa, een vroegere President van de TS gehouden heeft (uitgegeven onder de titel *I Promise*), zegt hij dat ieder jong mens moet leren dingen samen met anderen te doen. De opvoeding van de jeugd moet hen leren samen te werken, en geen nadruk leggen op competitie en confrontatie. Annie Besant moedigde teamspelletjes aan op de scholen die zij stichtte. Op de juiste manier winnen of verliezen is belangrijk. Leerlingen leerden gelukkig te zijn als het andere team

het goed deed, en zich niet te verkneukelen als zij zelf wonnen.

Er zijn verscheidene situaties waarin mensen leren op een beperkte manier samen te werken - bijvoorbeeld bij grote projecten zoals onderzoek doen in de ruimte. Bepaalde zaken slagen alleen doordat men zich gezamenlijk inzet. Zogenaamd religieuze mensen beoefenen broederschap in het geloof, maar hebben geen scrupules om hen die zich daarbuiten bevinden, af te slachten. Dit alles is geen broederschap of samenwerking, maar een vorm van eigenbelang. In een nieuwe beschaving zal de geest van samenwerking universeel zijn, uitgedrukt in alle relaties, en een houding verbonden aan 'ik' en 'mijn' zal daaraan ondergeschikt worden.

Zoals ecologische studies aantonen, dragen zelfs onbetekenende wezens bij aan vooruitgang, maar onze blindheid zorgt ervoor dat wij ons niet bewust zijn van dit feit. In ieder natuurrijk en iedere levensvorm worden bepaalde eigenschappen ontwikkeld die kunnen bloeien in de mens, maar alleen omdat zij al in een eerder stadium wortel geschoten hebben. Wanneer wij niets van waarde zien in een bepaalde persoon, dan is dat omdat onze waarneming niet helder is. Als onze intuïtie ook maar enigszins ontwaakt is, is onze benadering van anderen er een van diep respect. De nieuwe mensheid zal gekenmerkt worden door een vermogen tot intuïtieve kennis en samenwerking.

Onze samenwerking moet niet alleen met andere personen plaatsvinden, maar met de natuur als geheel. Veel processen in de natuur zijn op dit moment ondoorgroendelijk voor ons verstand en wij zullen nimmer tot haar geheimen kunnen doordringen tenzij wij haar met respect benaderen. In bepaalde oeroude culturen personifieerde men de natuur en beschouwde men haar als een godin die aanbeden moest worden. Dit was geen bijgeloof, maar een erkenning van haar grootsheid. Door de geest van samenwerking met de natuur in al haar activiteiten te koesteren, leren wij één te worden met het Grote Plan.

Wat gaan we doen?

Zo nu en dan wordt de vraag gesteld: Wat heeft de Theosofische Vereniging gedaan in meer dan honderd jaar? Wat gaat zij doen in de volgende eeuw? De verwachting is dat de TS iets zichtbaars zou moeten doen, maar waar zij zich voornamelijk mee bezighoudt is het zaaien van het zaad van een houding die moet resulteren in juist handelen; dit werk is onmeetbaar en niet altijd zichtbaar, vandaar dat veel mensen niet beseffen hoe belangrijk het is. Maar de houding van mensen heeft wel degelijk belangrijke gevolgen voor het gemeenschappelijk welzijn.

Over het multinationale bedrijf Monsanto, dat veelvuldig in de belangstelling heeft gestaan vanwege het met de niet geringe machtsmiddelen waarover het beschikt, bevorderen van genetisch gemoedificeerde (GM) voedingsmiddelen, wordt wel gezegd dat zijn producten bijzonder nuttig zijn voor de wereld. GM-soja is alom aanwezig op de wereldmarkt en wordt gebruikt in veel kant-en-klaarvoedsel. Het bedrijf beweert dat hun GM-producten de hongerige wereld zullen voorzien van het voedsel dat een toenemende bevolking nodig heeft.

Door de geest van samenwerking met de natuur in al haar activiteiten te koesteren, leren wij één te worden met het Grote Plan.

Het publiek is echter niet overtuigd door de beweringen van Monsanto. Overal op de wereld vermoeden de mensen dat zulke bedrijven zich meer bekommeren om de winst dan om honger of betere voedingsmiddelen. Deskundigen zoals dr. A. Puszpal, een expert in plantaardige gifstoffen, beweren ook dat GM-voedsel schadelijk is, en een internationale groep wetenschappers onderschrijft dit standpunt. Ondanks overredingstactieken blijft de openbare mening zo sterk gekant tegen GM-producten, dat Monsanto en andere bedrijven althans gedeeltelijk hebben

moeten toegeven aan de eisen van het publiek.

Wanneer een groot aantal mensen zich ergens voor inzet, kan geen enkele regering of industrie deze druk weerstaan. Dan moet de algemene mening een verandering ten goede teweegbrengen in veel belangrijke zaken. Wat ervoor zorgt dat die verandering ook echt een verbetering is, is enige kennis van grondbeginselen en waarheden omtrent het leven, zoals de waarheid van de heiligheid van het bestaan, de intelligentie van de natuur, en de spirituele lotsbestemming van de mens.

Juist denken, voortkomende uit juiste waarneming, zal een revolutie veroorzaken in de richting van het goede, en wij moeten hier naartoe werken.

Het is de taak van de Theosofische Vereniging geweest om mensen bewust te maken van deze fundamentele waarheden en principes, en studie en discussie aan te moedigen die bijdragen tot het verhelderen van de implicaties van deze waarheden in de dagelijkse situaties waarin wij en andere schepselen ons bevinden.

Sober en eenvoudig leven nodig

Het World Watch Institute heeft berekend dat, als de mensen in de Verenigde Staten een derde minder eten per dag zouden verspillen, dat 25 miljoen mensen zou kunnen voeden in door honger geteisterde en ondervoede delen van de wereld. Ook elders bestaat veel verspilling, terwijl in Soedan, Eritrea en andere landen de mensen verhongeren of lijden aan ondervoeding. Wat moeten we doen? Niet iedereen kan overal gaarkeukens opzetten of substantieel geldelijke steun geven aan liefdadigheidsinstellingen. Maar wij kunnen er wel allemaal aan bijdragen om

mensen bewust te maken van de noodzaak om sober en eenvoudig te leven. Mensen die weten dat anderen verhongeren houden toch niet op met verspillen; zij denken niet eens serieus na over wat echte behoeften zijn en wat niet. Gewoontevorming heeft een sterke invloed en de mensen kopen en gooien gedachteloos weg. Dit zou niet gebeuren als zij diep geroerd werden door het schrikbeeld van ongelijkheid en onrechtvaardigheid en zij zich dieper bewust werden van hun eenheid met de rest van de schepping. Zulk bewustzijn ontstaat uit langdurige bespiegelingen en ernstige discussies over de houding en de filosofie achter juist handelen. De Theosofische Vereniging moedigt zulke studie, bespiegeling en discussies aan.

Wij zouden vele andere zaken in deze context kunnen bedenken, bijvoorbeeld het immorele van steeds meer geld uitgeven aan militaire voorbereidingen, wat voor het gemak 'defensie-uitgaven' genoemd wordt. Wanneer men beseft dat het leven een geheel is, zal er niet zoveel onderling wantrouwen en haat zijn dat militaire uitgaven steeds maar onverantwoord stijgen, waarbij het talent en de energie van wetenschappers en anderen wordt afgeleid van constructieve activiteiten. Als de wereld voldoende middelen wil hebben voor een steeds toenemende bevolking en de vrede die nodig is voor het welzijn van de mensheid, moet onze houding radicaal veranderen, waardoor we alle regeringen dwingen plannen te maken voor vrede en daar niet alleen over te praten. Iedere grote groep mensen heeft de onweerstaanbare macht om verandering teweeg te brengen. Juist denken voortkomende uit juiste waarneming zal een revolutie veroorzaken in de richting van het goede, en wij moeten hier naar toe werken.

Uit: *The Theosophist*, november 1999
Vert.: A.M.I.